

CH'AB'EJIL TI NOJLU'UMIL

Decreto Gubernativo 12-2020.
Traducido por ALMG
Idioma maya Itza'

XOT'OOOL ALMAJT'AN MEK'T'ANKAJIL XOKAL 12-2020

Paxil, 23 ti uwakp'eel winal ti 2020

AJCH'AB'EJIL TI NOJLU'UMIL

TUMUTIL

ka' Ajch'ab'ejil ti Nojlu'umil ich Almajxikin ti Tanlajt'anoo' tujok'sajt'anoo' a' Xot'ool almajt'anoo' Mek't'ankajiloo' Xokal 5-2020, 6-2020, 7-2020, 8-2020 etel 9-2020 jajkjuntaja'anoo' etel ka'tojkintaja'anoo' men a' Xot'ool almajt'anoo' xokal 8-2020, 21-2020 etel 22-2020 ti Nochna'at almajt'an ti Nojlu'umil, ka' jajt'aniloo' etel jajkuntajoo' b'ixyanil ti k'asik'alil k'a'oolal ich tulakal a' lu'umil tikilu'umil jeb'ix kuchul ti tuyalajb'il ti a' Yutzkina'anil Yok'olka' ti Toj'oolal ka' tujajt'an a' nojyaj men a' COVID-19, ka' tatal junp'eel yaxtz'äkyaj ti toj'oolal k'a'oolal ti jachk'ab'etil ichiltanxelu'umil etel tikilu'umil, etel nuktal ich a' Tojmeyaj ti Känantik, lik'b'il etel Nuktal ti uchuloo' ti coronavirus (COVID-19) ich Paxil ti Tanlajb'ej ti Toj'oolal K'a'oolal etel Tz'aj ool Ichilmakil.

TUMUTIL

Ka' a' uk'inil je'la', a' b'ixyanoo', ma'lo'il etel b'isajyajil ti yaj uk'ab'a' COVID-19, uka'aj ti unobj'il ich a' Nojlu'umil ti Paxil, etel ka' jeb'ix kuchul etel ich xeka'antajil ti Almajt'an ti Jetz'ool K'a'oolal etel Tojilna'at t'an ti Toj'oolal, k'atb'e'enil ka' najmeyajkajiloo' ti kuuchil toj'oolal, ulaak'oo' kuuchiloo' etel a' kajil ich nakomil umäch'tikoo' ti ket t'an a' tojilna'at t'anoo' ichiltanxelu'umiloo' etel tikilu'umiloo' ich a' p'iis ooloo' känantikoo' etel tz'äkyajiloo' ti tzaypach ka' ma' b'isajyajil etel je'lo' k'ochol ti k'inanjal ti luk'saj ti yaj.

TUMUTIL

Ka' ti ket t'an a' tuyalaj ich a' ich tumutiloo' etel ka' ichil toj ti b'ay ti toj'oolal tuyalaj ka' k'atb'e'enil ti tzaypach a' b'ixyan ti k'asik'alil k'a'oolal, k'atb'e'enil tzaypach etel a' b'ixyan junpayil ka' k'a'oolb'il, etel a' xul ka' a' Nojkaj upatalej umäch'b'il xeka'antajil ka' chukalej cha'anb'il men a' toj'oolal, a' ma'lo'il etel a' ma'pekyolal ti kajtaliloo' etel mentäkej mentik k'atb'e'enil xaxana'an a' b'aje'laj b'ixyan junpayil ka' yanti'ij jeb'ix xul ti tan umanil a' jueves ka'p'eel ti uwukp'eel winal ti jaab' je'la'.

MEN B'AY:

Ich peksb'aj ti a' meyajiloo' ka' utz'ajik a' pektzil almajt'an 1^a, 2^a, 93, 94, 95, 138, 139, 182 etel 183 junxeet' e) etel f), ti Jalmajt'anil Almejenil ti Nojlu'umil ti Paxil; 6, 7, 16, 17, 30, 36, 39, 40, 47, ti Xot'ool almajt'an Xokal 114-97 ti Nochna'at almajt'an ti Nojlu'umil, Almajt'an ti Much'na'tik Jalachnoj't'an; etel 1, 2, 14 etel 15 ti Xot'ool almajt'an Xokal 7 ti a' Junmolmak Almajt'anil ti Paxil, Almajt'na ti Jetz'ool K'a'oolal; etel, 58, 60, 75 ti Tojilna'at t'an ti Toj'oolal.

ICH ALMAJXIKIN TI TANLAJT'ANOO'

XOT'OOOL ALMAJT'AN:

Pektzil almajt'an 1. Xaxana'an. Uxaxana'an ub'aj men junk'al lajp'eel k'inoo' a' k'inanjal ti tan umanil ti b'ixyan ti k'asik'alil k'a'oolal b'a'alila'an ich a' Xot'ool almajt'an Mek't'ankajil Xokal. 5-2020 ti uk'inil 5 ti uyoxp'eel winal ti 2020, jajkuntaj men a' Xot'ool almajt'an xokal 8-2020 ti Nochna'at almajt'an ti Nojlu'umil, ka'tojkintik men a' Xot'ool almajt'an Mek't'ankajil Xokal 6-2020 ti uk'inil 21 ti uyoxp'eel winal ti 2020 etel xaxana'an men a' Xot'ool almajt'an Mek't'ankajil Xokal 7-2020, ketil jajiltoja'anoo' men a' Xot'ool almajt'an Xokal 9-2020 ti Nochna'at almajt'an ti Nojlu'umil, xaxana'an men a' Xot'ool almajt'an Mek't'ankajil Xokal 8-2020 ti uk'inil 20 ukänp'eel winal ti 2020, jajkuntaja'an men a' Xot'ool almajt'an 21-2020 ti Nochna'at almajt'an ti Nojlu'umil, xaxana'an men a' Xot'ool almajt'an Mek't'ankajil Xokal 9-2020 ti uk'inil 24 ti ujo'p'eel winal ti 2020, jajkuntaj men a' Xot'ool almajt'an 22.2020 ti Nochna'at almajt'an ti Nojlu'umil.

Pektzil almajt'an 2. B'a'ax uka'aj mentik. A' xaxana'an ti b'ixyan ti k'asik'alil k'a'oolal ich tuyalaj, uxot'ool almajt'an tumen ti uk'inil unobj'il a' b'isajyaj ti COVID-19 etel kuchuloo', yan lakan ti kuxtal etel toj'oolal ti makoo' etel ukuchpach ool ti Nojkaj tz'ajik a' toj yax oolil ti toj'oolal etel k'atb'e'enil etel p'iis ooloo' janiloo' etel lajma'tz'ektak'in ti ma' yan kuchuloo' k'as ti kajtaliloo' ti Nojlu'umil ti PAXil, etel luk'saj ti b'isajyaj ti yaj ka' yan tikilu'umil.

Pektzil almajt'an 3. Tz'akoo' k'atb'e'eniloo'. Men b'ixyan ti k'atal tikilu'uil etel jeb'ix kääntik ichilmakil tunult'uwich a' k'oja'aniloo' ich a' k'asik'alil ti toj'oolal k'a'oolal je'la' uajjt'an tz'akoo' la'iloo', etel chun b'a'axoo' men a' Yutzkina'aniloo' Panamericana ti a' Toj'oolal (OPS EML-ICU-COVID-19, a' tzayapachoo':

1. Nuktaloo' ulaak'b'a'ax ti tz'akoo'
2. Kistz'akoo' ti mus ik'b'il etel mus ik' ti k'oja'aniloo' jeb'ix ik'.
3. Tz'akoo' vasoactivos ti ti presión arterial.
4. Tz'akoo' corticosteroides.
5. Antimicrobianos jeb'ix a' azitromicina, invermectina, remdesivir, oseltamivir etel ulaak'oo' tz'akoo' tunult'uwich ti SARS-CoV-2.

A' yok'olka' ti jajt'anb'il ti tza'koo' k'atb'e'eniloo' unochkinte a' wet'b'ila'an ka' makoo' wa tojiloo' yanti'ijoo', umäch'ikoo', mentikoo' peksb'ajiloo' ti makt'anoo', unobj'illoo' a' tooloo' etel tz'ajikoo' ma' yanil ti je'lo', wa ma' a' konoloo' ti je'la' tanjaloo' numila'anoo', b'aylo jeb'ix je'b'a'axakej ulaak' peksb'aj ka' ma'seeb'il a' tanjaloo' ti toj'oolal k'a'oolal wa juntak yanti'ij okol ti je'la'.

Pektzil almajt'an 4. Tz'ab'ajt'anil. Utz'ab'ajt'anil a' Nochna'at almajt'an ti Nojlu'umil ti ka', icjil ti oxp'eel k'inoo' kuk'a'ooltik, jajiltojik, jeltik a' Xot'ool almajt'an Mek't'ankajil je'la', etel e'tesb'alil ti tuyalaj Yutzkina'an ti Nojkaj, jocht'an ti mena'anoo' etel p'iis ooloo' amäch'tikoo' ich yaxtz'akyajoo', b'aylo' jeb'ix a' b'a'ax uka'aj mentikoo' ti a' xaxana'an ti k'inanjal ti b'ixyan K'asik'alil K'a'oolal xot'ool almajt'an, ti ket t'an etel a' xeka'antaj ich a' pektzil almajt'an 32 ti Almajt'an ti Jetz'ool K'a'oolal.

Pektzil almajt'an. Ti a' Pektzilil'an ich t'ano' tikilu'umiloo'. Uchicht'an ub'aj ti K'ulb'il Yol Twitz Paxil mentej ti b'ixyan seeb'il a' jelt'anoo' ich a' t'anoo' Mayajoo', Garífuna etel Xinca ti a' xeka'antajiloo' b'a'aliloo' ich a' Xot'ool almajt'an Mek't'ankajil je'la' ti ka' pektzil'anej etel ka'a'walej ti tulakal xeet'lu'umiloo' ti Nojlu'umil ti Paxil mix junpayil.

Pektzil almajt'an. Ti Ka'amwalej. Uchichtan ub'aj ti tulakaloo' jupeb'oo' ti pektzililt'an, je'b'a'axakej ka' b'ixan etel b'aje'lajb'illoo' ka' uk'abetkuntikoo', ti k'a'awalej ti b'ixan mixb'o'ol unoj tz'alajtz'iib' a' xeka'antajil je'la' ti Xot' ool almajt'an Mek't'ankajil, jajt'anil, xaxana'an, jeltik etel luk'saj ti je'la', b'aylo' a' xeka'antajiloo' ch'a'b'ejiloo' numila'anoo' ti tujok'sakt'anoo' useeb'il ich t'an español ich a' t'anoo' Mayajoo', Garífuna etel Xinka ka' uk'atb'e'enil ti uk'a'amwalej, ti ket t'an ti xeet'lu'um xokt'an, ich a' na'ata'an ka' ma' mentik uyaj oolej ti ket t'an ti aljmajt'an.

Men xeka'antajil ti almajt'an ti jalmajt'an uk'a'amwalej'illoo' ka' umentej ti ket t'an pektzil je'la' mixb'o'ol etel chukb'esajilt'an ti kuchpach ool kánänb'aliloo' etel numyajoo'.

Pektzil almajt'an 7. Tan umanil. A' Xot' ool almajt'an mekt'ankajil uchu'umpal tzaypach useeb'il etel ukuchpach ool k'a'amwalej ti T'oxpektzil B'elnal.

Pektzilej

